

2.3. Muligheder for merit og fleksibilitet

Mulighederne for merit og fleksibilitet i uddannelsessystemet afhænger i høj grad af opfattelsen af, hvordan uddannelserne bør være: skal de betegne helhedsprægede eller mere mosaikprægede uddannelsesforløb? Hvem skal have kompetence til at bestemme uddannelsesindholdet og hvor detaljeret? I hvor høj grad skal der være fælles uddannelsesindhold i »samme« uddannelse, der udbydes på forskellige institutioner. I hvilket omfang skal det være op til den studerende eller op til institutionen at afgøre, hvilke adgangsforudsætninger der er nødvendige for at kunne gennemføre et bestemt videreuddannelsesforløb? Skal hovedvægten i spørgsmål om merit og fleksibilitet lægges på, at institutionerne skal have tilrettelæggelses- og metodefrihed eller på centralt fastsatte indholdsbeskrivelser, der kan lette muligheden for, at studerende kan skifte institution undervejs i studierne?

Hertil kommer, at uddannelserne, evt. specialiserede forløb inden for de enkelte uddannelser, har meget forskelligt sigte. Nogle uddannelsesforløb er rettet mod varetagelse af ganske klart afgrænsede funktioner, der fordrer, at de færdiguddannede har en specificeret og ensartet kvalifikationsprofil i forhold til det arbejdsmarked, de forventes at indgå i.

(*Eksempler er autorisations- eller snævert professionsrettede uddannelser, f.eks. lægeuddannelsen, læreruddannelsen, en ingeniøruddannelse med speciale inden for brobygning, uddannelsen til stærkstrøms-tekniker*).

Andre uddannelser er af natur anvendelige på et langt bredere arbejdsfelt (*Eksempler er jurauddannelsen, humanistiske uddannelser*).

Indretningen af institutionsstrukturer og den interne organisering på uddannelsesinstitutionerne spiller også en rolle for mulighederne for merit og fleksibilitet. Øget samarbejde på tværs af institutions- og faggrænser bidrager til gensidig øget viden og accept af samarbejdsparternes uddannelser og fagområder og letter dermed mulighederne for meritaftaler mv. og uddannelsessamarbejde i øvrigt.

Uddannelsesstrukturer har også betydning, herunder hvilke muligheder der er for tilvalg, kombinationsmuligheder og praktik i de enkelte uddannelser, og om der er kapacitet på den enkelte uddannelse til at optage studerende med merit fra anden uddannelse eller uddannelsesinstitution. Det har desuden væsentlig betyd-

ning, om der er tale om overgang fra én forskningsbaseret uddannelse til en anden, eller der er tale om overgang fra en ikke-forskningsbaseret uddannelse til en forskningsbaseret uddannelse og omvendt.

De nævnte forhold har også betydning for, hvad der er relevant og naturlig videreuddannelse for en konkret grunduddannelse, og om denne med fordel kan gennemføres som led i det ordinære uddannelsessystem eller i videreuddannelsessystemet for voksne.

Det har hidtil været en uddannelsespolitisk tradition, at institutionerne i varierende grad har selvbestemmelse hvad angår tilrettelæggelse af uddannelserne og fastsættelse af uddannelsesindhold. Uddannelsesinstitutionerne har også ansvaret for uddannelsernes kvalitet og faglige niveau. Grundlæggende er det ikke hensigten at ændre på dette i kraft af forslag til øget merit og fleksibilitet. Men der er behov for at få etableret mere sammenhæng i uddannelsessystemet. En lignende målsætning indgår i den svenske uddannelsespolitik, og bilag 5 indeholder uddrag af svenske erfaringer og konklusioner om meritsspørgsmål i form af uddrag af Högskoleverkets tilsynsrapport af 1998.

Udgangspunktet for de mål og forslag, redegørelsen opstiller i afsnit 3 og 4 med henblik på øget merit og fleksibilitet er baseret på, at uddannelserne fortsat skal udgøre helhedsforløb og have egen identitet og profil, som i vidt omfang bestemmes af uddannelsesinstitutionerne selv. Men der bør for »samme« uddannelse på tværs af institutioner være overensstemmelse mellem institutionerne om uddannelsens kernekompetencer og hovedindhold. Og når »samme« uddannelse er gennemført, bør der være fuld merit på en anden uddannelsesinstitution, således at en bachelor i f.eks. engelsk fra x-universitet uden videre kan påbegynde en kandidatuddannelse i engelsk på y-universitet.

Forskellige studiestrukturer kan i nogle tilfælde være en barriere for de studerendes mobilitet undervejs i et uddannelsesforløb. De studerendes adgang til at kunne fortsætte samme uddannelse på en anden uddannelsesinstitution undervejs i uddannelsesforløbet - uden ekstra studietid - må afvejes i forhold til fordelene ved, at den enkelte uddannelsesinstitution selvstændigt og uafhængigt har ansvaret for at tilrettelægge undervisningsforløb, herunder rækkefølge af fag på den enkelte institution.